

Eðalmálmur

Markaðsgæsla

Neytendastofa.
Júlí-ágúst '08

Inngangur:

Neytendastofa hefur í júlí mánuði árið 2008 unnið að markaðsgæsluverkefni varðandi eðalmálma. Markmið verkefnisins er að fá yfirlit yfir hvernig staðan er á markaðnum varðandi lögbundna stimpla á vörum unnum úr eðalmálmum. Skráð var notkun hreinleikastimpla og gildra nafnastimpla á vörum unnum úr eðalmálmum. Skýrslan lýsir framkvæmd verksins og niðurstöðum þess.

Kröfur:

Í lögum um vörur unnar úr eðalmálmum nr. 77/2002 með síðari breytingum kemur m.a. fram að ábyrgðarstimpla má eingöngu nota á vörur sem unnar eru úr eðalmálmum. Allar vörur unnar úr eðalmálmum í atvinnuskyni skulu bera hreinleikastimpil og nafnastimpil og er óheimilt að flytja slíkar vörur inn til landsins, selja þær eða bjóða til sölu nema þær beri slíka stimpla.

Vörur unnar úr eðalmálmum eða vörur sem líkjast þeim mega ekki bera stimpla sem líkjast svo stimplum að ruglingi geti valdið. Þó mega vörur ávallt bera stimpla sem heimilir eru á Evrópska efnahagssvæðinu.

Vörur sem ekki teljast unnar úr eðalmálmum má ekki markaðssetja sem slíkar eða sem vörur úr gulli, silfri, platínu eða palladíum.

Í lögum merkir eftirfarandi:

- **Ábyrgðarstimplar:** Stimplar sem eru notaðir til að auðkenna vörur unnar úr eðalmálmum. Greinast þeir í nafnastimpla, hreinleikastimpla, staðarmerki og ártöl.
- **Nafnastimpill:** Stimpill sem er samþykktur, merktur og skráður hjá Neytendastofu og auðkennir framleiðanda eða innflytjanda vöru sem unnin er úr eðalmálmum þannig að hægt er að rekja uppruna hennar.
- **Hreinleikastimpill:** Stimpill sem sýnir skýrlega hversu mikið magn af hreinu gulli, silfri, platínu eða palladíum er í viðkomandi vöru.
- **Eftirlitsstimpill:** Opinber stimpill sem staðfestir hreinleika eðalmálma.
- **Eðalmálmar:** Gull sem inniheldur 375 þúsundhluta eða meira af hreinu gulli, silfur sem inniheldur 800 þúsundhluta eða meira af hreinu silfri, platína sem inniheldur 850 þúsundhluta eða meira af hreinni platínu og palladíum sem inniheldur 500 þúsundhluta eða meira af hreinu palladíum.

Í reglugerð um vörur unnar úr eðalmálmum nr. 938/2002 kemur einnig fram að hreinleikastimplar skulu vera skýrir og læsilegir og hafa eftirfarandi gildi.

- Gull: 916, 750, 585, 375.
- Silfur: 800, 830, 925 eða 800S, 830S, 925S.
- Platína: 950, 900, 850 eða 950Pt, 900Pt, 850Pt.
- Palladíum: 950, 500 eða 950Pd, 500Pd.

Framkvæmd:

Heimsóttir voru seljendur sem tilgreindir voru í úrtaki sem Neytendastofa framkvæmdi. Valdar voru í útstillingum mismunandi vörur úr eðalmálmum. Vörur voru valdar þannig að það væri lýsandi fyrir vöruúrval söluaðilans að svo miklu leyti sem mögulegt var.

Kannað var hvort vörunar báru hreinleikastimpla og nafnastimpla skráðan hjá Neytendastofu. Hér er eingöngu átt við vörur sem skv. skilgreiningu laganna (77/2002) eru úr eðalmálmum.

Skráður var fjöldi skoðaðra vara á hverjum sölustað, vöruheiti, upplýsingar um lögaðila og fulltrúa, ásamt skráningu á hreinleikastimplum og nafnastimplum skráða hjá Neytendastofu.

Vara sem seld er sem vara unnin úr eðalmálmum en bar ekki slíka stimpla var skráð ásamt lýsingu á því hvað vantaði (hreinleika- og/eða nafnastimpil eða nafnastimpill ekki skráðan hjá Neytendastofu).

Í þeim tilvikum sem vara bar nafnastimpil sem ekki er skráður hjá Neytendastofu var heimilt að óska eftir staðfestingu á skráningu hans í öðru EES-landi.

Skoðunaraðilar létu í té upplýsingabækling frá Neytendastofu um eðalmálma.

Úrtak:

Úrtakið var 39 söluaðilar 3 voru hættir og einn aðeins opinn á laugardögum, svo þeim aðila var sleppt. Skoðað var hjá 35 af eftirtöldum söluaðilum í miðborg Reykjavíkur, í Kringlunni, Smáralind, Hafnarfirði o. fl.

Hjálmar Torfason, Laugav. 71, Jón og Óskar, Laugav. 61, Gull og silfur, Laugav. 52, Guðbrandur Josef Jezorski, Laugav. 48b, Gullsmiðja Hansínu Jens, Laugav. 42, OR gullsmiðir, Laugav. 37, Gullkúnst Helgu, Laugav. 13, Jón Sigmundsson, Laugav. 5, GP skartgripir og úr, Bankastræti 12, Kornelíus, Bankastr. 6, Aurum, Bankastr. 4, Gull og demantar, Skólavörðustíg 2, Anna María design, Skólavörðust. 3, Gullsmiðja og Listmunahús Ófeigs, Skólavörðust. 5, Gullkistan, Frakkastíg 10, Hún og Hún, Skólavörðustíg 17b, Skartgripaverslun Mariella ehf, Skólavörðustíg 12, Carl A. Bergman, Laugavegi 55, Eureka-Art, Lækjagötu 2a, Meba í Kringlunni, Jens í Kringlunni, Rhodium í Kringlunni, Leonard í Kringlunni, Isis í Kringlunni, Jón og Óskar í Kringlunni, Gullsmiðja Óla í Smáralind, Tous í Smáralind, Carat – Haukur gullsmiður í Smáralind, Úr og gull í Firði í Hafnarfirði, Sigga og Timo við Strandgötu 19 í Hafnarfirði, Nonni Gull úr og skartgripir við Strandgötu 27 í Hafnarfirði, Gullsmiðjan Lækjargötu 34c í Hafnarfirði, Úr og skartgripir Heide í Glæsibæ, Gull- og silfursmiðjan Erna Skipholt 3 í Reykjavík, Gullsmiðurinn í Mjódd.

Niðurstöður:

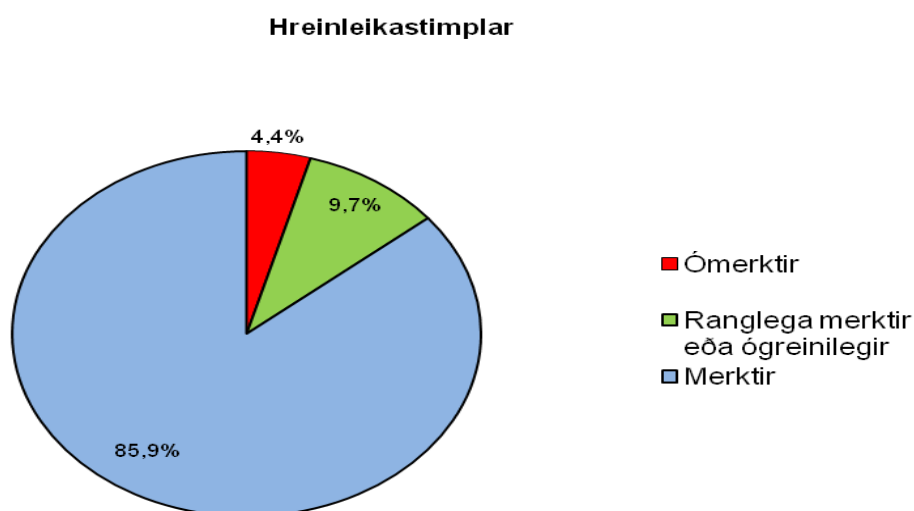
Skoðaðar voru 227 vörur hjá 34 söluaðilum á höfuðborgarsvæðinu en einn aðilinn sem skoða átti hjá seldi ekki vörur úr eðalmálmum í skilningi laganna. Skoðaðar voru 148 innlendar vörur og 79 erlendar vörur.

Megin niðurstöður eru eftirfarandi:

- Nær allar vörurnar voru með hreinleikastimpil.
- Nær allar vörurnar voru með nafnastimpli.
- Meginhluti innlendra vara var með óskráðan eða engan nafnastimpil

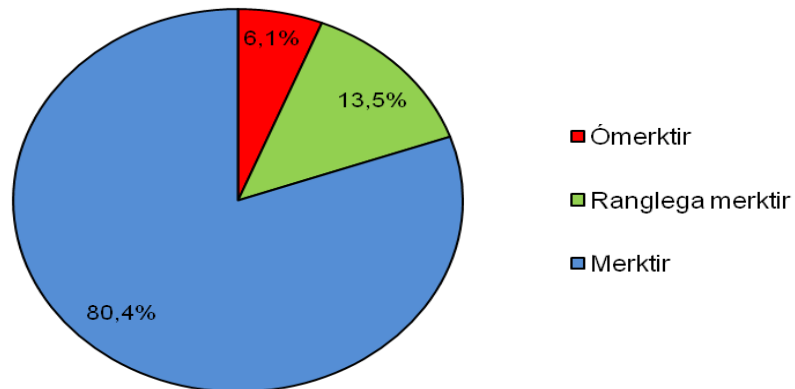
Hreinleikastimplar

85.9% af vörunum voru með rétta hreinleikastimpla skv. kröfum sbr. reglugerð nr. 938/2002. Rétt rúm 9,7% þeirra voru með rangan hreinleikastimpil (sett karöt merki eða rangur stimpill). 4,4 % af vörunum voru ómerktar.

Þegar athugaðir voru hreinleikastimplar á íslenskri framleiðslu, 148 vörur, kom fram að um 80% af vörunum báru rétta hreinleikastimpla. Um 6% af vörunni var ómerkt og rúm 13% báru rangan hreinleikastimpil.

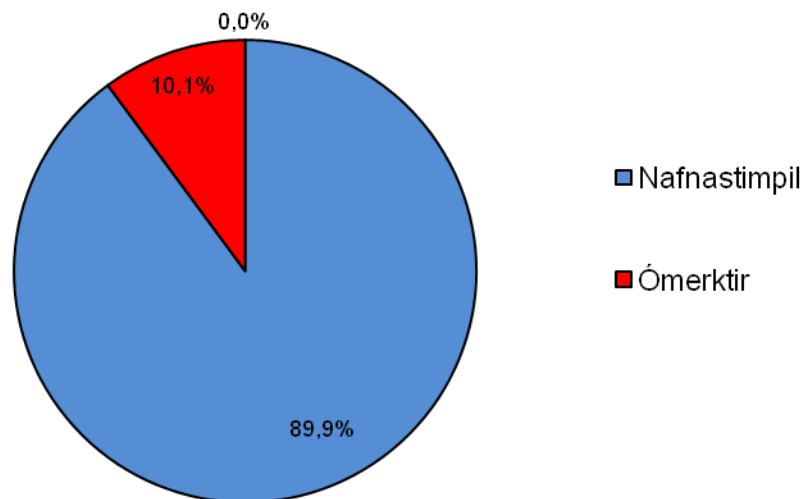
Hreinleikastimplar íslensk framleiðsla

Nafnastimplar

Alls báru um 90% af vörunum nafnastimpil sem er fjölgun frá fyrri könnun á þessu svæðum en þá báru um rúm 80% af vörunum nafnastimpil.

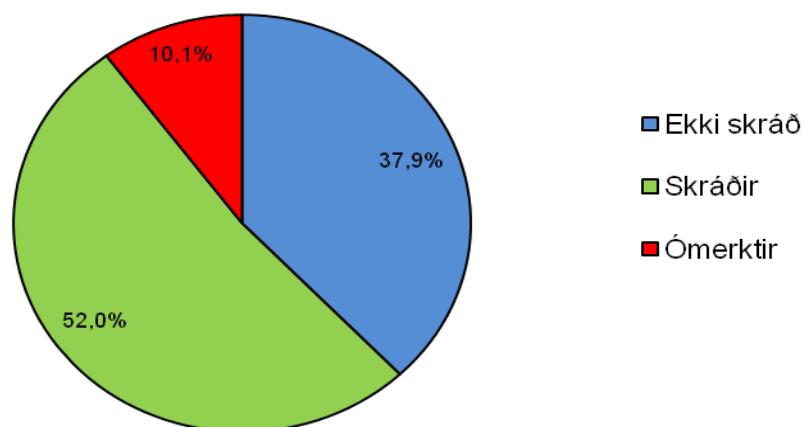
Nafnastimplar

Skráning nafnastimpla

Af þeim vörum sem skoðaðar voru 52% með skráðan nafnastimpil en árið 2006 voru báru aðeins 15% skráðan nafnastimpil hjá Neytendastofu. 10,1% af vörunum báru engan nafnastimpil.

Nafnastimplar

Þegar skoðaðar eru nánar vörur sem eru íslensk framleiðsla (148 vörur) kemur í ljós að rúmlega helmingurinn eða rúm 57% af vörunni báru óskráðan eða engan nafnastimpil. Tæplega 43% báru skráðan nafnastimpil.

Nafnastimplar íslensk framleiðsla

